

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem ve věci

žalobce: **P. N.**, narozený dne „X“,
bytem „X“,
zastoupený Českomoravskou konfederací odborových svazů,
sídlem Náměstí Winstona Churchilla 2, 130 00 Praha 3,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**,
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 6. 2018, č. j. „X“, o starobním důchodu,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 29. 6. 2018, č. j. „X“, **se zrušuje pro vadu řízení a nezákonnost** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna uhradit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 65,50 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal přezkoumání napadeného rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 29. 6. 2018, č. j. „X“, (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly zamítnuty jeho námitky proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 12. 10. 2015, č. j. „X“, kterým byla zamítnuta jeho žádost o přiznání starobního důchodu pro nesplnění podmínek ustanovení

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

§ 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

Žaloba

2. Žalobce v podané žalobě zevrubně zrekapituloval průběh správního řízení předcházejícího vydání žalobou napadeného rozhodnutí. V souvislosti s proběhlým správním řízením namítal žalobce, že došlo k několika procesním vadám, které mohly vést k nezákonnému rozhodnutí ve věci. Žalobci nebylo umožněno uplatnit jeho procesní práva účastníka řízení ve smyslu § 51 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „správní řád“), neboť nebyl informován o konání svědeckých výslechů. Rovněž namítal, že mu nebyla dána možnost vyjádřit se ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu k podkladům rozhodnutí před jeho vydáním.
3. Žalobce zdůraznil, že mezi účastníky soudního sporu považuje za nesporné, že práce „chemik - palivář“, „hydrogenace - chemik palivář“ a „chemik - zpracování ropy“ byly v roce 1986 zařazeny do I. B pracovní kategorie, a to na základě výnosu Ministerstva průmyslu Československé socialistické republiky ze dne 27. 12. 1986, č. 6/1986. Spornou otázkou však je, zda je možné na základě uvedeného výnosu zpětně přeargumentovat výkon profese z II. pracovní kategorie do I. Žalovaná trvala na tom, že zpětné zařazení profese chemik - zpracování ropy na základě uvedeného výnosu mezi zaměstnání I. pracovní kategorie důchodového zabezpečení není možné, neboť samotný výnos takové zpětné zařazení výslovně neupravuje. Oproti tomu žalobce trvá na tom, že v čl. II. odst. 1 výnosu, kde je uvedeno, že doba výkonu zaměstnání uvedených v příloze se hodnotí pro účely důchodového zabezpečení jako doba zaměstnání v I. popř. II. pracovní kategorii od počátku jejich prokázaného výkonu, je výslovně upravena zpětná účinnost zařazení prací do jednotlivých kategorií. Dle žalobce tento závěr podporuje i ustanovení čl. II. odst. 2 uvedeného výnosu, který ukládal vedoucím pracovníkům, aby byly v evidenčních listech doplněny záznamy o době výkonu zaměstnání nově výnosem zařazených do I. nebo II. pracovní kategorie. Právní hodnocení žalované je tedy dle žalobce v rozporu s jazykovým i logickým výkladem relevantní právní úpravy. V tomto směru žalobce rovněž odkázal na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. 5. 2015, č. j. 32 Ad 9/2014-78.
4. Žalobce rovněž poukázal na skutečnost, že zařazení práce žalobce do I. B kategorie potvrzovali i svědci L. V. a M. H., ovšem žalovaná k jejich vyjádřením nepřihlédla s tím, že svědci svá tvrzení nijak nepodložili.
5. Žalobce trval na tom, že do I. B pracovní kategorie mělo být v jeho případě započteno celé období do 1. 4. 1977 do 31. 12. 1992, tj. 15 let a 9 měsíců. S ohledem na tuto skutečnost tedy žalobci dle jeho názoru ke dni 24. 5. 2015, kdy dovršil 59 let, měl být přiznán starobní důchod.

Vyjádření žalované

6. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že pokládá stěžejní žalobní námitku žalobce za víceméně opodstatněnou. Uvedla, že dikce čl. II odst. 1 výnosu Ministerstva průmyslu Československé socialistické republiky ze dne 27. 12. 1986, č. 6/1986, při souběžné povinnosti zaměstnavatelů zakotvené v čl. II. odst. 2 zmíněného výnosu jistě svědčí o Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

oprávněnosti argumentace žalobce. V tomto směru rovněž odkázala na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. 5. 2015, č. j. 32 Ad 9/2014-78.

7. Dále uvedla, že ve světle aktualizovaného příslušného resortního seznamu zhodnotitelných 15 let zaměstnání v I. pracovní kategorii znamená zřejmé uznání žalobcova požadavku. K výhradě relevantnosti žalobcova studia a zohlednění následných etap profesního života odkázala pak žalovaná na výsledky dosavadního dokazování obsažené v žalobou napadeném rozhodnutí.

Posouzení věci soudem

8. O žalobě soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobce s tímto postupem výslovně souhlasil a žalovaná se po řádném poučení, že může vyslovit nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání a že nevyjádření se v určené lhůtě je považováno za souhlas, k nařízení jednání nevyjádřila.
9. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
10. Nejdříve se soud zabýval námitkami žalobce směřujícími do procesu probíhajícího před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí. Procesní úprava řízení o přiznání starobního důchodu je upravena v zákoně č. 582/1991 Sb., o provádění a organizaci sociálního zabezpečení, (dále jen „zákon o provádění a organizaci sociálního zabezpečení“). Na tomto místě ovšem musí soud zdůraznit, že úprava obsažená v tomto zákoně není komplexní a proto se na řízení o žádosti o přiznání starobního důchodu vztahuje v souladu s § 1 odst. 1 a 2 správního řádu tento správní řád jako základní procesní předpis, podle kterého je nutno postupovat pokud zákon o provádění a organizaci sociálního zabezpečení nestanoví jinak. To je také důvod proč bylo pro nadbytečnost zákonem č. 220/2011 Sb., kterým se mění zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, zrušeno ustanovení § 108 zákona o provádění a organizaci sociálního zabezpečení, ve kterém bylo původně zakotveno výslovně použití správního řádu v řízení ve věcech důchodového zabezpečení. V souladu s ustanovením § 1 odst. 2 správního řádu se tedy správní řád v řízení ve věcech důchodového zabezpečení použije, pokud zvláštní zákon nestanoví jiný postup. Odlišný postup ve vztahu k dokazování oproti úpravě obsažené ve správním řádu je obsažen v ustanoveních § 84 - § 85a zákona o provádění a organizaci sociálního zabezpečení.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

11. Žalobce ve své žalobě namítal, že v jeho případě došlo k porušení § 36 odst. 3 správního řádu, neboť před vydáním rozhodnutí ve věci po doplnění dokazování mu nebyla dána možnost seznámit se s podklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim. K této námitce je nutno uvést, že v ustanovení § 85a odst. 1 zákona o provádění a organizaci sociálního zabezpečení je výslovně uvedeno, že v řízení ve věcech důchodového pojištění se nepoužije ustanovení správního řádu o vyjádření účastníků k podkladům rozhodnutí. K tomuto textu je pak v odkazu pod čarou citován § 36 odst. 3 správního řádu. S ohledem na výše uvedené výslovné vyloučení aplikace konkrétního ustanovení obecného procesního předpisu zvláštním zákonem, soud konstatuje, že žalovaná nepochybila, pokud před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí neposkytla žalobci možnost seznámit se s podklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim. Tuto námitku tedy shledal soud nedůvodnou.
12. Dále žalobce namítal, že v průběhu řízení předcházejícího vydání žalobou napadeného rozhodnutí došlo k porušení jeho práv, neboť mu nebylo umožněno uplatnění práv zakotvených v § 51 odst. 2 správního řádu. V uvedeném ustanovení je stanoveno, že o provádění důkazů mimo ústní jednání musí být účastníci včas vyrozuměni, nehrozí-li nebezpečí z prodlení. Tuto povinnost nemá správní orgán vůči účastníkovi, který se vzdal práva účasti při dokazování. Otázkou nutnosti vyrozumět účastníka řízení s prováděním svědecké výpovědi mimo ústní jednání se již zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 21. 2. 2007, č. j. 1 Azs 96/2005-63, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod číslem 1181/2007. V tomto rozsudku dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že účastník správního řízení má právo klást svědkům otázky, i když je jejich výslech prováděn mimo ústní jednání; o takto prováděném důkazu musí být včas vyrozuměn. Tento závěr se sice vztahoval k právní úpravě obsažené v zákoně č. 71/1967, o správním řízení, ovšem dle soudu závěry obsažené v citovaném rozsudku lze plně vztáhnout i k platné právní úpravě zakotvené v ustanovení § 51 odst. 2 správního řádu.
13. Z obsahu správního spisu předloženého soudu vyplývá, že v předmětném řízení byly dne 23. 4. 2018 provedeny svědecké výpovědi J. V., L. V. a V. H. a „korespondenčně“ byl proveden výslech V. Š. Z obsahu správního spisu nikterak nevyplývá, že by byl žalobce jako účastník řízení o provádění svědeckých výslechů jakkoli vyrozuměn. S ohledem na skutečnost, že předvolání jednotlivých svědků k provedení svědeckých výpovědí bylo ze strany žalované vyhotoveno dne 28. 3. 2018, není v žádném případě možné předmětné výsledky považovat za úkony, u nichž by hrozilo nebezpečí z prodlení, a účastník řízení by nemohl být o jejich provádění vyrozuměn. Tímto postupem bylo znemožněno žalobci účastnit se předmětných svědeckých výslechů a byla mu upřena možnost klást svědkům dotazy. Postupem žalované tak došlo k porušení § 51 odst. 2 správního řádu, což dle soudu zatížilo řízení vadou řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s., která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé.
14. Pro úplnost soud důrazně podotýká, že výslech svědka není možné provádět jakousi „korespondenční metodou“, jak se o to snažila žalovaná v případě V. Š., kdy mu zaslal protokol s otázkami a vynechaným prostorem, kam měl svědek doma doplnit své odpovědi na uvedené otázky. Na takový podklad nelze hledět jako na svědeckou výpověď, ale jde o pouhý dopis či čestné prohlášení. Nehledě na to, správní orgán v rámci takového postupu nemá žádnou jistotu, která osoba vůbec předpřipravený tiskopis vyplnila. Takový postup žalované je mimo jakýkoliv právní rámec a soud jej považuje za zcela nepřijatelný.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

15. S ohledem na výše uvedené shledal soud námitku žalobce týkající se porušení § 51 odst. 2 správního řádu v řízení předcházejícím vydání žalobou napadeného rozhodnutí jako důvodnou.
16. Následně se soud zabýval otázkou, zda byla u žalobce žalovanou řádně zhodnocena doba výkonu povolání v preferované pracovní kategorii I. B. K posouzení charakteru výkonu povolání žalobce na základě výpovědi svědků soud uvádí, že s ohledem na zásadní vadu řízení, které se, jak bylo výše uvedeno, žalovaná při výsledku svědků dopustila, považuje za předčasné se k závěrům žalované vyjadřovat, neboť není možné předjímat výsledky řádně provedeného dokazování.
17. Druhou zásadní spornou otázkou v daném případě byla otázka, zda je možné zpětně zařazení práce žalobce do privilegované pracovní kategorie. Předmětem daného řízení před žalovanou bylo posouzení otázky, zda žalobce dosáhl důchodového věku s přihlédnutím k jeho snížení vzhledem k době odpracované v I. B pracovní kategorii. Žalovaná trvala na tom, že žalobce dosáhl pouze 13 roků a 188 dnů doby výkonu zaměstnání I. B pracovní kategorie. Dle žalované tak žalobce nedosáhl potřebné doby zaměstnání v I. pracovní kategorii, aby mohlo dojít ke snížení důchodového věku ve smyslu § 174 odst. 1 písm. d) zákona o sociálním zabezpečení. Dle uvedeného ustanovení by došlo ke snížení důchodového věku na 59 let po odpracování alespoň 15 let v I. pracovní kategorii. Mezi účastníky je nesporné, že práce „chemik - palivář“, „hydrogenace – chemik palivář“ a „chemik – zpracování ropy“ byly v roce 1986 zařazeny do I. B pracovní kategorie, a to na základě výnosu Ministerstva průmyslu Československé socialistické republiky ze dne 27. 12. 1986, č. 6/1986. Nesporná je rovněž skutečnost, že uvedené profese vykonával žalobce již před účinností uvedeného výnosu, tedy před 1. 1. 1987. Spor spočívá v odpovědi na otázku, zda je možné na základě uvedeného výnosu zpětně přeradit výkon profese původně zařazené do II. pracovní kategorie do I. pracovní kategorie.
18. Pro posouzení této sporné otázky je zásadní obsah článku II citovaného výnosu. V odstavci 1 uvedeného článku je uvedeno, že doba výkonu zaměstnání uvedených v příloze se hodnotí pro účely důchodového zabezpečení jako doba zaměstnání v I. popř. II. pracovní kategorii od počátku jejich prokázaného výkonu. V odstavci 2 citovaného ustanovení je pak uvedeno, že vedoucí (ředitelé) organizací zabezpečí, aby do 30. dubna 1987 byly v evidenčních listech důchodového zabezpečení založeny, popřípadě doplněny záznamy o době výkonu a druhu zaměstnání nově zařazených tímto výnosem do I. nebo II. pracovní kategorie.
19. Z výše uvedeného znění článku II. předmětného výnosu dle soudu jednoznačně vyplývá, že po účinnosti předmětného výnosu mělo dojít se zpětnou účinností ke změně údaje o pracovní kategorii v evidenčních listech zaměstnanců v případě, že dle předmětného výnosu byla daná profese nově zařazena do I. pracovní kategorie. Zejména z formulace „*od počátku jejich prokázaného výkonu*“ je dle soudu jednoznačné, že se dle předmětného výnosu má za dobu výkonu práce v privilegované profesi považovat celá doba jejího výkonu, tedy i doba předcházející účinnosti předmětného výnosu. K obdobnému závěru dospěl i Krajský soud v Hradci Králové v rozsudku ze dne 4. 5. 2015, č. j. 32 Ad 9/2014-78.
20. Skutečnost, že žalovaná nerespektovala výše citované ustanovení čl. II. předmětného výnosu a odmítala období výkonu profesí uvedených v příloze toho výnosu předcházející účinnosti výnosu zahrnout do období posuzovaného jako práci v preferované pracovní kategorii I., považuje za nezákonnost ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

21. S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud napadené rozhodnutí pro vadu řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) a nezákonnost podle § 78 odst. 1 a odst. 4 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. při tom platí, že pokud soud zruší rozhodnutí správního orgánu, je správní orgán v dalším řízení vázán právním názorem soudu.
22. Současně soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve výroku rozsudku II. přiznal žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 65,50 Kč odpovídající poštovnému uhrazenému za podání soudu. Soud nepřiznal žalobci paušální náhradu za výdaje jeho zástupce v daném řízení ve výši 300 Kč za jeden úkon právní pomoci, neboť odborová organizace není osobou, která vykonává specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů ve smyslu § 35 odst. 2 s. ř. s., proto nemůže být žalobci přiznána náhrada podle zvláštního právního předpisu, jímž jsou stanoveny odměny a náhrady advokátům za poskytování právních služeb. K žádosti žalobce na přiznání paušální náhrady za úkony učiněné v daném řízení dále soud s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015-79, uvádí, že použití § 151 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, (v novelizovaném znění účinném od 1. 7. 2015) na řízení podle soudního řádu správního je vyloučeno s ohledem na komplexnost úpravy obsažené v s. ř. s. Stejně tak nejsou dle citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu na toto řízení přenositelné důvody nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13, publikovaného pod č. 275/2014 Sb. Proto soud přiznal žalobci pouze náhradu nákladů odpovídající prokazatelně vynaloženým nákladům na poštovné.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Mgr. Václav Trajer v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)